

2023-11-08 Nr. NV-2740

VYRIAUSYBĖS IŠVADA Nr.: TAP-23-1333(3) TAIS-23-6620(5)	DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MAISTO ĮSTATYMO NR. VIII-1608 4 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-2055(2)“ PROJEKTO		
	Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Pateikimo Seimui terminas 2023-05-25	<i>Ekonomikos ir inovacijų ministerija</i>	<i>Pasirenkama</i> ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2023-10-10 2023-11-07	<i>Pasirenkama</i> ☐ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Seimo narių T. Tomilino, A. Gedvilienės, L. Girskienės, R. Vaitkaus ir L. Jonausko inicijuotomis Maisto įstatymo pataisomis siūloma *įteisinti prievolę, prieš išmetant saugų ir tinkamą vartoti maistą*, kaip tai numato Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus nustatyta tvarka, *tokį maistą pasiūlyti paramos ir (ar) labdaros gavėjams*.

Anot pataisų iniciatorių, bus sumažintas iššvaistomo maisto mastas Lietuvoje, išsaugant tinkamą vartoti, bet netinkamą parduoti maistą, bei, nuolat brangstant būtiniausių maisto produktų krepšeliui, parūpinti maisto skurde gyvenantiems asmenims. Vertinant stabiliai aukštą skurdo rizikos lygį šalyje ir milžinišką infliaciją, įpareigojimas visiems maisto tvarkymo subjektams, kurių prekybos plotai yra didesni nei 400 kv. metrų, nerealizuotus maisto produktus neatlygintinai atiduoti labdarai ir (ar) paramai yra labai praktiškas ir reikalingas sprendimas ekonominiu, o ypač socialiniu bei aplinkosaugos požiūriais.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Vyriausybės pozicija pritarti Maisto įstatymo Nr. VIII-1608 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2055(2) tikslui ir pasiūlyti Seimui tobulinti pagal pastabas ir pasiūlymus:

- Siūloma tikslinti sąvoką „maisto tvarkymo subjektas, kurio prekybos plotas yra didesnis kaip 400 kv. metrų“ – ją sieti su didelę rinkos galią turinčia mažmeninės prekybos įmone ir Maisto įstatymą papildyti ir įtraukti sąvoką „didelę rinkos galią turinti mažmeninės prekybos įmonė“, kaip ji yra apibrėžiama Mažmeninės prekybos įmonių nesąžiningų veiksmų draudimo įstatyme;
- Siūloma, kad didelę rinkos galią turinčios mažmeninės prekybos įmonės teisės aktų reikalavimų neatitinkantį, bet vis dar saugų ir tinkamą vartoti maistą labdaros gavėjams pasiūlytų ne tiesiogiai, bet tarpininkaujant paramos gavėjams;
- Siūloma vietoj draudimo išmesti maistą, prieš tai nepasiūlius jo labdaros ir (ar) paramos gavėjams, nustatyti įpareigojimą didelę rinkos galią turinčiai mažmeninės prekybos įmonei su vienu ar keliais paramos gavėjais sudaryti sutartis, kuriose būtų apibrėžta pasiūlymo perduoti labdarai ir (ar) paramai skirtą maistą teikimo ir tokio maisto perdavimo tvarka ir sąlygos;
- Siūloma papildyti nuostata, kad didelę rinkos galią turinčios mažmeninės prekybos įmonės gali atsisakyti teikti labdarai ir (ar) paramai skirtą maistą, atsižvelgdamos į sutartyje nurodytą minimalų tokio maisto kiekį ir galimybes užtikrinti šio maisto saugos reikalavimus, o paramos gavėjai, atsižvelgdami į labdarai ir (ar) paramai skirtą maisto poreikį ir galimybes (logistikos sąlygas, turimus išteklius ir kt.) užtikrinti labdarai ir (ar) paramai skirtą maisto saugos reikalavimus, gali atsisakyti priimti maisto tvarkymo subjekto teikiamą pasiūlymą;
- Siūloma papildyti ir nustatyti sankcijas. Pirmą kartą pažeidimą padariusios didelę rinkos galią turinčios mažmeninės prekybos įmonės (nesudariusios sutarties su paramos gavėju dėl labdarai ir paramai skirtą maisto perdavimo) būtų įspėjamos raštu ir joms nustatomas ne trumpesnis kaip 7 kalendorinių dienų ir ne ilgesnis kaip 30 kalendorinių dienų terminas nustatytiems pažeidimams pašalinti. Pažeidimo nepašalinus arba pažeidimą nustačius pakartotinai, skiriama nuo vieno tūkstančio iki trijų tūkstančių eurų bauda.
- Siūloma papildyti nauja dalimi dėl nustatytų reikalavimų laikymosi priežiūrą yra atsakinga Vyriausybės įgaliota institucija.
- Siūloma Atliekų tvarkymo įstatyme papildomai nustatyti prievolę kiekvienai didelę rinkos galią turinčiai mažmeninės prekybos įmonei parengti maisto atliekų susidarymo prevencijos planą – pasirinktinai nuo vieno iki trejų metų trukmės. Taip pat siūloma, kad maisto atliekų susidarymo prevencijos planai ir jų įgyvendinimo

ataskaitos būtų skelbiamos viešai didelę rinkos galią turinčios mažmeninės prekybos įmonės interneto svetainėje. Nustatyti, kad Atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimai įsigaliotų nuo 2025 m. sausio 1 d.

- Atsižvelgiant į Atliekų tvarkymo įstatyme siūlomą nustatyti reikalavimą parengti ir paskelbti maisto atliekų susidarymo prevencijos planą ir plano įgyvendinimo ataskaitą, kartu siūloma Aplinkos apsaugos įstatyme nustatyti atsakomybę už šios prievolės nevykdymą. Siūloma, kad pirmą kartą pažeidimą padariusios didelę rinkos galią turinčios mažmeninės prekybos įmonės (neparengusios, nepaskelbusios maisto atliekų susidarymo prevencijos plano ar šio plano įgyvendinimo ataskaitos) būtų įspėjamos raštu ir joms nustatomas vieno kalendorinio mėnesio terminas nustatytiems pažeidimams pašalinti. Pažeidimo nepašalinus arba pažeidimą nustačius pakartotinai, būtų skiriamos ekonominės sankcijos – bauda nuo vieno tūkstančio iki trijų tūkstančių eurų.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Nutarimo projektas be pastabų suderintas su Aplinkos ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir Žemės ūkio ministerija.

Išvadų negauta iš asociacijos „Nacionalinis skurdo mažinimo organizacijų tinklas“, Lietuvos vartotojų instituto, Lietuvos verslo konfederacijos ir Labdaros ir paramos fondo „Maisto bankas“.

Nutarimo projektas pataisytas pagal Teisingumo ministerijos ir Lietuvos prekybos įmonių asociacijos pastabas.

Neatsižvelgta į Konkurencijos tarybos ir Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos, o iš dalies atsižvelgta į Lietuvos pramonės įmonių asociacijos ir Lietuvos vaistinių asociacijos pastabas. Šios pastabos įvertintos ir argumentai, dėl kurių neatsižvelgta ir atsižvelgta iš dalies, pateikti derinimo pažymoje.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Nutarimo projektas koreguotas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupę pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Siūloma Projektą svarstyti Vyriausybės posėdžio A dalyje.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Ieva Bardauskienė

Ekonomikos politikos grupė, patarėja